

Yttrande över remiss från Miljö- och energidepartementet angående betänkandet SOU 2018:34 Vägar till hållbara vattentjänster (M2018/01630/Nm)

Sammanfattning

- Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, ser positivt på förslaget med en nationell plattform som kan vara första steget mot bättre samordning och samverkan mellan myndigheter för hållbara vattentjänster.
- SLU tycker förslaget är bra med behovsbedömning i 6§ vattentjänstlagen vilket öppnar upp för nya lösningar, ökar flexibilitet och ger plats för en mer demokratisk dialog.
- Med ett krav på en tydlig och långsiktig plan kan sannolikheten öka att lösningar blir hållbara.
- Kretsloppsåtgärder bör kopplas tydligare till andra åtgärder i utredningen, t.ex. bör kretsloppsaspekter också finnas i utveckling av en va-plan och som en del av uppdraget till en nationell plattform för hållbara vattentjänster.

Generella synpunkter

4.2 *Nationell plattform för samverkan om hållbara vattentjänster* (s. 149). SLU ser positivt på förslaget. Samordningar mellan myndigheter är viktig för att uppnå hållbara vattentjänster. En plattform kan vara första steget mot bättre samordning och samverkan.

4.4 *Behovsbedömning i 6§ vattentjänstlagen* (s 156). SLU tycker förslaget är bra. Det öppnar upp för nya lösningar, ökar flexibilitet och ger plats för mer demokratisk dialog med fastighetsägare. Vi tycker däremot att det bör finnas riktlinjer för hur en bedömning av behovet ska gå till. Riktlinjer kan öka transparens och underlätta för kommuner att göra bedömningen. Havs- och vattenmyndighetens bör kunna stödja utformningen av dessa.

4.5 *Krav på plan för allmänna vattentjänster* (s. 173). SLU är positivt till förslaget. En tydlig och långsiktig plan kan öka sannolikheten att lösningar blir hållbara, särskilt om planen tas fram genom en deltagandeprocess med nyckelaktörer inblandade. Planeringsprocessen kan bidra till mer demokrati och bättre transparens.

4.12 *Kretsloppsåtgärder* (s. 237). SLU välkomnar fokus på kretsloppsanpassade system, särskilt att återvinning av båda kväve och fosfor sker. Däremot tycker vi att kretsloppsåtgärder inte bör begränsas till små avlopp. Utredningen beskriver tydligt behovet av näringsämnen i kretslopp (3.1.1). Bara 13 procent av Sveriges befolkning är kopplade till små avlopp, resten är anslutna till kommunala avlopp. Om vi ska hålla oss inom planetära gränser för kväve och fosfor behöver vi maximera näring i kretslopp och sikta mot kretsloppsanpassade system för alla. Därför tycker vi att kretsloppsåtgärder också bör kopplas tydligare till andra åtgärder i utredningen, t.ex. bör kretsloppsaspekter också finnas i utveckling av en va-plan och som en del av uppdraget till en nationell plattform för hållbara vattentjänster. Det kan också inkluderas i va-rådgivning. Som texten formuleras nu nämns inte kretsloppsanpassade avlopp i verken 4.2 (*Nationell plattform*) eller 4.5 (*Krav på plan för allmänna vattentjänster*).

Specifika synpunkter

4.12.1 *Etappmål för ökat antal system för kretslopp av små avlopp* (s. 239). Förslaget med ett etappmål för ett antal system för kretslopp är bra, men det bör ej begränsas till bara små avlopp. Ett etappmål i miljömålssystemet bör gälla för hela Sverige och alla avloppsanläggningar. Nationella etappmål för återföring av kväve och fosfor från avlopp och avfall (som Naturvårdverkets förslag) bör också antas för att ge styrning av vilken näring är viktig att återföra ur miljösynpunkt.

4.12.2. *Myndigheterna ska samverka om kretsloppsanpassning av små avlopp* (s. 241). Förslaget är bra och viktigt men det ska gälla alla avlopp, inte bara små avlopp (ser synpunkter ovan). SLU inser att denna samverkan bör nämnas som en del av uppdraget till en nationell plattform för hållbara vattentjänster.

4.12.3. *Vägledning och utveckling av den kommunala avfallsplaneringen* (s. 243). Återigen inser vi att uppdraget för utveckling och vägledning av kommunerna i arbetet med kretslopp ej bör begränsas till små avlopp. Uppdraget till Naturvårdverket bör handla om vägledning mot kretsloppsanpassat avlopp och avfall generellt. Det bör också påpekas att det finns flera möjligheter för kommuner att styra mot kretsloppsanpassade anläggningar än bara via avfallstaxan, särskilt i verksamhetsområdet, t.ex genom att ställa funktionskrav på spillvattnet i ABVA. Vinnova finansierad projektet MACRO tog nyligen fram en rättsutredning om [juridisk frågor rörande hantering av matavfall och klosettavatten](#) (rapporten tillgänglig på www.macrosystem.se). Rapporten beskriver flera möjligheter för kommuner att styra mot kretsloppsanpassade system.

4.12.4 *Bidrag för att utveckla kretsloppssystem* (s. 249) och 4.12.5 *Utveckling av kretsloppsteknik och innovativa systemlösningar för små avlopp* (s. 252). SLU tycker att det är viktigt att det finns bidrag för utveckling av innovativa kretsloppssystem. Detta stöd behövs för att kunna öka åtgärdstakten och öka antal kretsloppssystem. Detta stöd bör finnas för alla kretsloppssystem, inte bara för små avlopp.

Beslut om detta yttrande har på uppdrag av rektor fattats av vicerektor för fortlöpande miljöanalys Kevin Bishop efter föredragning av remisskoordinator Fredrika von Sydow. Innehållet har utarbetats av forskare Jennifer McConville vid institutionen för energi och teknik.

Kevin Bishop

Fredrika von Sydow